

Kommentarer fra konsernverneombud i Helse – Sør til forslaget til ny Arbeidslivslov

Generelt:

Konsernverneombudet i Helse-Sør har i hovedsak kommentarer til kapittel 22 i arbeidslivslovutvalgets utredning: Forslag til lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern (Arbeidslivsloven), undertegnede har i hovedsak kommentarer fra kapittel 1 til kapittel 9 i lovutkastet, som omhandler HMS og arbeidsmiljø.

Dette betyr ikke at konsernverneombudet ikke har meninger, og til dels store innvendinger, mot forslagene til regulering av arbeidstid og stillingsvern, snarere tvert i mot. Særlig er en bekymret for alle forhold som vil kunne bidra til økt press på ansattes mulighet til å ha en forutsigbarhet i tilværelsen og til å kunne mestre hverdagen. Her mener konsernverneombudet at bl.a. fagforeningene har gitt gode innspill, og overlater kommentarene på dette området til dem.

Det vektlegges fra arbeidslivslovutvalget at man ønsker en forenkling av regelverket/loven og dette er gjennomført ved å gjøre lovteksten mer generell samt varsle at noe av detaljene vil komme igjen i nye forskrifter. Konsernverneombudet opplever det svært uklart hva en får med i de nye forskriftene som her må lages. Fra verneombudssiden erfarer vi regelmessig at nettopp detaljeringsgrad i dagens lovverk er til nytte når vi skal vise til hvilke krav enhetene må holde seg innenfor/dekke i ulike saker (medvirkning, fysiske løsninger i bygg og liknende). Et forenklet lovverk vil gjøre verneombudenes funksjon mer arbeidskrevende.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Man har endret fokus fra å være rettet mot å ivareta arbeidstakernes behov til å skulle favne også virksomhetenes og samfunnets behov.

§ 1-1 lovens formål

- a) Verneombudet støtter mindretallets forslag som foreslår at punktet gis følgende tillegg: ...” og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet”
- b) Ingen kommentar til forslaget
- c) Ingen kommentar til forslaget
- d) Ingen kommentar til forslaget

e) Ingen kommentar til forslaget

§ 1-2 til § 1-7 Ingen kommentar til forslaget

§ 1-8 Definisjon

Konsernverneombudet støtter mindretallets forslag til punkt 3,4 og 5 som er:

- 3) Som arbeidsgiver etter denne lov anses dernest også ethvert annet foretak som kan utøve bestemmende innflytelse over arbeidsgiver etter andre ledd. Kan bestemmende innflytelse utøves av en gruppe av foretak, eller av foretak knyttet til slik gruppe, anses alle de foretak som er knyttet til gruppen av foretak som arbeidsgiver. Som foretak regnes også enkeltpersonforetak og stiftelse.
- 4) Tredje ledd får ikke anvendelse dersom et foretak gjør det overveiende sannsynlig at det likevel ikke har vært utøvd bestemmende innflytelse over arbeidsgiver etter andre ledd.
- 5) Bestemmende innflytelse anses i alle tilfeller for å kunne utøves når et foretak eller gruppe av foretak hos arbeidsgiver etter andre ledd
 - a) eier så mange andeler av foretakskapitalen at dette gir flertall av de stemmer som avgis, eller
 - b) kan velge eller oppnevne mer enn halvparten av medlemmene i besluttsende foretaksorganer, eller
 - c) kontrollerer mer enn halvparten av de stemmer som er knyttet til den del av kapitalen i foretaket som kan treffe de avgjørende beslutninger
- 6) Tredje og femte ledd får ikke anvendelse hvor bestemmende innflytelse kan utøves av staten, Statens Bankinviseringsfond eller Statens Banksikringsfond.

§ 1-9 Ufravikelighet

Ingen kommentar til forslaget

Kapittel 2 Arbeidsgivers og arbeidstakers plikter

§ 2-1 Arbeidsgivers plikter

Ingen kommentar til forslaget

§ 2-2 Arbeidsgivers plikter for andre enn egne arbeidstakere

Konsernverneombudet støtter mindretallets tillegg som nytt andre ledd:

- 2) Ved arbeidsplasser hvor det samtidig sysselsettes mer enn ti arbeidstakere, skal arbeidsgiverne skriftlig avtale hvem av dem som skal ha ansvaret for samordning av de enkelte virksomhetenes verne- og miljøarbeid. Kommer slik avtale ikke i stand, skal dette

meldes Arbeidstilsynet, som bestemmer hvilken arbeidsgiver som skal ha ansvaret for samordningen.

§ 2-3 Arbeidstakers medvirkningsplikt

- § 2-3 1) konsernverneombudet mener det er viktig at medvirkningsplikten for ansatte har fått sterkere fokus. Det er særlig bra at man har tydeliggjort hver enkelts ansvar i forbindelse med trakkaserings- og diskriminerings saker.
- 2) d) Konsernverneombudet mener at det er meget positivt at punkt d) som omhandler melding av trakkasering eller diskriminering er kommet inn.
 - 3) Konsernverneombudet savner en eksplisitt plikt for ledere med personal ansvar § 2-3 (3) om også å utvikle det sosiale miljøet, og å ta fatt i konflikter.

§ 2-4 Forbud mot gjengjeldelser som følge av varsling

Konsernverneombudet mener at forslaget er meget bra, og det er nødvendig med eksplisitt beskyttelse av varslere.

Kapittel 3 Virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet

§ 3-1 Krav til systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid

Konsernverneombudet syns det er positivt at internforskriften blir tatt inn som lovtekst. Hensikten er å tydeliggjøre plikten til systematisk HMS-arbeid.

§ 3-2 Særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten

- 1)a) Ingen kommentar til forslaget
 - b) Konsernverneombudet støtter mindretallets forslag om følgende tillegg: ” Kompetansen sikres ved at de får minst tilsvarende HMS opplæring som verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg/samarbeidsorganer. Opplæringen skal gis mest mulig samlet for alle parter”.
 - c) Ingen kommentarer
- 2) ingen kommentarer
 - 3) Konsernverneombudet mener det er positivt med skriftlig instruks ved særlig farlig arbeid, det forplikter.

§ 3-3 Bedriftshelsetjenesten

Konsernverneombudet oppfatter at bedriftshelsetjenestens betegnelser indikerer at denne viktige støtte i utviklingen av arbeidsmiljøet skal ha en helsefaglig bakgrunn, det blir for snevert. Det nye navnet dekker helsedelen, men gir få assosiasjoner til for eksempel yrkeshygiene og risikovurdering som også ligger i enheter av en viss størrelse. HMS-personell ville ha gitt en bedre dekning. Konsernverneombudet mener at hva slags BHT en virksomhet ønsker, bør fortsatt legges til AMU, som utvalget foreslår når det blir pålagt AMU, men ikke om det forhandles fram eget utvalg.

Konsernverneombudet støtter forslaget til § 3-3 fra Andreassen, Bjergene, Haaland og Sundnes, som lyder:

- 1) Det skal være bedriftshelsetjeneste ved hver virksomhet som går inn under loven.
- 2) Bedriftshelsetjenesten skal bistå arbeidsgiver, arbeidstakerne, arbeidsmiljøutvalget og verneombudet med å skape sunne og trygge arbeidsmiljøforhold.
Bedriftshelsetjenesten skal samarbeide med og bistå Arbeidstilsynet.
- 3) Bedriftshelsetjenesten skal ha en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål.
- 4) Virksomhetene kan kun benytte bedriftshelsetjenester som har obligatorisk godkjenning.
- 5) Kongen gir nærmere regler om hvilke oppgaver bedriftshelsetjenesten skal utføre.

Kapittel 4 Krav til arbeidsmiljøet

§ 4-1 Generelle krav til arbeidsmiljøet

- 1) Ingen kommentar
- 2) Ingen kommentar
- 3) Konsernverneombudet mener det er positivt med krav om tilrettelegging for begge kjønn.

§ 4-2 Krav til tilrettelegging, medvirkning og utvikling

- 1) Ingen kommentar
- 2) c) Konsernverneombudet mener at under dette punktet burde det vært ett krav om at den ansatte skal involveres i utformingen av egen arbeidssituasjon
- 3) Konsernverneombudet støtter Andreassen, Bjergene, Haaland, Leveraas og Sundnes forslag: 3) ” Arbeidsgiver skal sørge for å gi arbeidstakerne, deres tillitsvalgte og andre representanter nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling i omstillingsprosesser som har betydning for at arbeidstakernes arbeidssituasjon, slik at lovens krav om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø ivaretas”.

§ 4-3 Krav til det psykososiale arbeidsmiljøet

Konsernverneombudet er meget fornøyd med å løfte fram viktigheten av psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø.

§ 4-4 Krav om tilrettelegging av det fysiske arbeidsmiljø

Ingen kommentarer

4-5 Særlig om kjemisk og biologisk helsefare

ingen kommentar

§ 4-6 Særlig om tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne

Ingen kommentar

Kapittel 5 Registrering og melding om arbeidsulykker og arbeidsrelatert sykdom

§ 5-1 Registrering av skader og skader sykdommer

Ingen kommentar

§ 5-2 Arbeidsgivers varslings- og meldeplikt

Ingen kommentar

§ 5-3 Leges meldeplikt

Ingen kommentar

Kapittel 6 Verneombud og arbeidsmiljøutvalg

§ 6-1 Tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning

Ingen kommentar

§ 6-2 Verneombud

Konsernverneombudet mener at styrken ved verneombudsordningen er at verneombudet skal virke i det daglige, og i det små bidra til å løse problemene så langt ned i linjen som mulig. Derfor bør det klart komme fram av lover at verneombudet skal ha:

- Full oversikt over de som jobber innen verneområdet
- Fortrinnsvis følge den administrative inndelingen av organisasjonen
- Laveste personalansvar – ett verneombud

Arbeidsleder plikter å innlede et samarbeid med verneombudet, og å involvere verneombudet i utviklingen av det lokale arbeidsmiljøet.

Konsernverneombudet støtter mindretallets forslag som lyder:

- 1) Ved hver virksomhet som går inn under loven skal det velges ett eller flere verneombud. Hvert verneområde skal være klart avgrenset og må ikke være større enn at verneombudet kan ha full oversikt og ivareta sine oppgaver på forsvarlig måte. Ved virksomheter med mindre enn 10 arbeidstakere kan arbeidsgiver og arbeidstakernes representanter skriftlig avtale en annen ordning, herunder at det ikke skal være verneombud. Hvis ikke annet er fastsatt om tiden for avtalens gyldighet, anses den som sluttet for to år, regnet fra den dagen den ble underskrevet. Direktoratet for arbeidstilsynet kan, etter en konkret vurdering av forholdene i virksomheten, fastsette at den likevel skal ha verneombud.
- 2) Virksomheten med mer enn ett verneombud skal ha minst ett hovedverneombud, som har ansvaret for å samordne verneombudenes virksomhet. Hovedverneombudene skal velges blant verneombudene eller andre som har eller har hatt tillitsverv ved virksomheten.
- 3) Arbeidsgiveren skal gi melding til det lokale arbeidstilsyn når verneombudet er valgt. Hvem som til enhver tid fungerer som verneombud ved virksomheten, skal kunngjøres ved oppslag på arbeidsplassen.
- 4) Verneombudet skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Verneombudet skal se til at virksomheten er innrettet og vedlikeholdt, og at arbeidet blir utført på en slik måte at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd er ivaretatt i samsvar med bestemmelsene i denne lov.
- 5) Verneombudet skal særlig påse:
 - a) at maskiner, tekniske innretninger, kjemiske stoffer og arbeidsprosesser ikke utsetter arbeidstakerne for fare.
 - b) at verneinnretninger og personlig verneutstyr er tilstede i passende antall, at det er lett tilgjengelig og i forsvarlig stand.
 - c) at arbeidstakerne får den nødvendige instruksjon, øvelse og opplæring.
 - d) at arbeidet ellers er tilrettelagt slik at arbeidstakerne kan utføre arbeidet på helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.
 - e) at meldinger om arbeidsulykker mv. i henhold til § 5-2 blir sendt.
- (6) Blir et verneombud kjent med forhold som kan medføre ulykkes- og helsefare, skal verneombudet straks varsle arbeidstakerne på stedet, og arbeidsgiveren eller dennes representant skal gjøres oppmerksom på forholdet dersom verneombudet selv ikke kan avverge faren. Arbeidsgiveren skal gi verneombudet svar på henvendelsen. Er det ikke innen rimelig tid tatt hensyn til meldingen, skal verneombudet underrette Arbeidstilsynet eller arbeidsmiljøutvalget.

- (7) Verneombudet skal delta i drøftinger under planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet innenfor ombudets verneområde, herunder:
 - a) utøvelse av internkontroll og etablering og vedlikehold av internkontrollsystemer, jfr. § 3-1,
 - b) planlegging av omstillinger og inngåelse av arbeidsoppdrag som har betydning for helse, miljø og sikkerhet.
- (8) Verneombudet skal gjøres kjent med alle yrkessykdommer, arbeidsulykker og tilløp til ulykker innenfor sitt område, om yrkeshygieniske rapporter og målinger, og om eventuelle feil eller mangler som er påvist.
- (9) Verneombudet skal gjøre seg kjent med gjeldende verneregler, instruksjoner, pålegg og henstillinger som er gitt av Arbeidstilsynet eller arbeidsgiver.
- (10) Verneombudet skal delta ved Arbeidstilsynets inspeksjoner i virksomheten.
- (11) Kongen gir nærmere regler om antall verneombud, om valg, herunder om vilkår for stemmerett og valgbarhet, om lokal fagforenings rett til å utpeke verneombud, og om verneombudenes funksjonstid. Videre gir Kongen nærmere regler om verneombudets virksomhet, og om ombudets taushetsplikt. I reglene kan fastsettes at verneombudet skal utføre oppgaver som er tillagt arbeidsmiljøutvalget i henhold til § 6-8, når virksomheten ikke har slikt utvalg. Myndigheten til å treffe vedtak etter § 6-8 tredje ledd kan ikke tillegges verneombudet.

§ 6-3 Verneombudets rett til å stanse farlig arbeid

Ingen kommentar

§ 6-4 Særskilte lokale verneombud eller arbeidsmiljøutvalg og regionale verneombud

- 1) Konsernverneombudet støtter mindretallets tillegg i oppstillingen i første ledd første punktum: ..., service- og tjenestevirksomhet,
- 2) Ingen kommentar
- 3) Ingen kommentar

§ 6-5 Plikt til samarbeid om helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål

Ingen kommentar

§ 6-6 Samarbeidets formål

Konsernverneombudet mener at det kommer ikke klart fram om vernetjenesten skal være representert i avtalt samarbeidsordning. I lovteksten bør det presiseres bedre hva medvirkning innebærer, hvilke muligheter har organet til innflytelse over virksomhetens beslutninger.

§ 6-7 Etablering av samarbeid ved avtaler

Fjern forslaget om adgang til å avtale hva slags samarbeidsorgan man vil ha, da dette etter konsernverneombudets mening er en klar svekkelse av se ansattes medbestemmelsesrettigheter, ikke en styrking og vitalisering.

§ 6-8 Arbeidsmiljøutvalgets oppgaver og organisering der avtale ikke er inngått

- 2) a,b) Konsernverneombudet mener at det er tydelig krav at arbeidsmiljøutvalget skal behandle omstillinger og tiltak for et mer inkluderende arbeidsliv.
- 3c) Konsernverneombudet mener at det er bra at arbeidstaker representanten, ikke arbeidsgiver kan fremme saker det er uenighet om til Arbeidstilsynet.
- 4) Konsernverneombudet ser ingen gevinst i at opprettelsen av arbeidsmiljøutvalget overlates til partene og forhandlingsbordet. Faren er at dette kan svekke vernetjenesten i stedet for å vitalisere den. Organisasjoner kan få mer makt på bekostning av vernetjenesten.

Konsernverneombudet mener det styrker arbeidsmiljøutvalget å ha gått bort fra de rene fysiske tilnærminger til hva et godt arbeidsmiljø er.

§ 6-9 Andre bestemmelser

- 1) Ingen kommentar
- 2) Konsernverneombudet støtter mindretallets forslag om følgende tillegg til andre ledd:... Verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg har rett til å ta den Nødvendige opplæring ved kurs som arbeidstakernes organisasjoner arrangerer.
- 3) Konsernverneombudet støtter mindretallets forslag om følgende tillegg til tredje ledd:... I alminnelighet skal oppgavene utføres innenfor vanlig arbeidstid. Vernearbeid som må utføres ut over den alminnelige arbeidstid etter § 10-4 godt-gjøres som for overtid.

§ 6-10 Plikt for arbeidsgiver til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

- Konsernverneombudet mener at det er et stort fremskritt at arbeidslivslovutvalget vil kreve at arbeidsgiver får grunnleggende arbeidsmiljø opplæring
- Konsernverneombudet mener at det må tydeliggjøres om man med begrepet arbeidsgiver mener alle ledere.
- Konsernverneombudet mener at det ikke burde stilles mindre kompetanse krav til ledere enn til arbeidstakerrepresentanter.
- Konsernverneombudet mener at hvis det ikke stilles krav til time omfang, må det stilles krav til faglig innhold og kvalitet på opplæringen.
- Konsernverneombudet mener at dersom 40 timers kurset forsvinner fra lederopplæringen, smitter det over på opplæringen av vernetjenesten.
- Konsernverneombudet mener at det er viktig å tilstrebe en felles opplæringsplattform for det videre arbeidet.
- Konsernverneombudet stiller spørsmål om hvorfor det bare er arbeidstakerrepresentantene i arbeidsmiljøutvalget som skal ha opplæring?

Kapittel 7 Informasjon og drøfting

Konsernverneombudet registrerer at kapittelet bærer preg av å være en implementering av et EU-direktiv. I tillegg savner undertegnede definisjon om hva som menes med ”de ansatte og deres representanter”, omfatter dette vernetjenesten, Arbeidsmiljøutvalget, eller er det kun de

avtalebaserte organene og fagforeningene en mener med arbeidstakernes representanter. Det er viktig å få en oppklaring for om dette kapitlet for eksempel er relevant for vernetjenesten.

§ 7-1 Plikt til informasjon og drøfting

Ingen kommentar

§ 7-2 Gjennomføring av plikten til informasjon og drøfting

Ingen kommentar

§ 7-3 Fortrolige opplysninger

Ingen kommentar

§ 7-4 Fravik

Ingen kommentar

Kapittel 8 Kontroll tiltak i virksomheter

Konsernverneombudet registrer at dette er en ny bestemmelse på et viktig område.

§ 8-1 Vilkår for kontrolltiltak i virksomheten

Ingen kommentar

§ 8-2 Drøfting, informasjon og evaluering av kontrolltiltak

Ingen kommentar

§ 8-3 Kontroll av e-post og andre private elektroniske opplysninger

Ingen kommentar

§ 8-4 Innhenting av helseopplysninger ved ansettelse

Ingen kommentar

§ 8-5 Medisinske undersøkelser av arbeidssøkere og arbeidstakere

Ingen kommentar

